СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 120. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 3-го червня 1942. — No. 120. Jersey City, N. J., Wednesday, June 3, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ВІРИТИ В КРАЩУ БУДУЧЧИНУ, НАКЛИКАЄ ПРЕЗИДЕНТ КОЛЮМБІЇ

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер президент Колюмбійського Університету в Ню Йорку, взиває студентів з нагоди закінчення їхніх студій, щоб не давали себе залякати воєнними нещастями, ні не ставали байдужними, а мали повну віру в людський поступ і кращу будуччину людства.

Знаємо, за що іде боротьба.

Декан Гокес пригадував, що минулої війни довгий час не знати було, за що властиво ведеться ця війна. Та тим разом, казав він, справи маються цілком інакше. У тій війні не треба ніякого курсу, щоб викладати, через що Америка опинилась у війні, бо всі знають, що це війна проти Гітлера, щоб він не опанував ще й цею землею та не міг змусити її мешканців жити згідно з його плянами. Герберт А. Дін підкресляв, що Америка пішла до війни хоч є в засаді проти воєн. Пішла, щоб закріпити демократичні ідеали і більшу політичну та економічну свободу для всіх, без огляду на расу, національне походження чи релігію, як теж, щоб закріпити індивідуальну свободу людини та допомогти перебудувати світ в такий спосіб, щоб кожна людина могла мати змогу працювати та розвивати свої таланти.

„ДІМОКРЕСІ ІН ЕКШЕН" — НОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПОМОГИ ВОЄННИМ ЗУСИЛЛЯМ.

НЮ ЙОРК. — В Гекшер театрі відбулися перші збори організації „Демократія в руху", що має на цілі давати допомоги воєнним змаганням демократії. Цілі організації віддає мабуть письмо пані Елеанор Рузвелт, яке прочитано, а в якому вона зазначує, що повне замирення наступить у світі тоді, коли в основу мира буде положене бажання, щоб народи між собою кооперували, та щоб не було того, щоб один панував над другим. А далі, каже пані Рузвелт, треба признати усім людям право жити по людськи.

З ВОЄННИМИ БОНДАМИ ВСЕ ЩЕ ІДЕ ПИНЯВО.

ВАШИНГТОН. — Секретар скарбу Морґентав подає, що минулого місяця закуплено воєнних бондів на суму $634,357,000, а тим самим більше, як було пляновано, бо в урядовім пляні була передвиджена сума 600 міліонів. Та це не задоволяє сенатора Джорджа, голову Фінансового Комітету. Він предкладає новий плян, щоб заохотити корпорації й багатирів інвестувати капітали в такі державні папери, що не приносилиб ніякого проценту на час війни і якими не можнаб у тому часі торгувати. Та Морґентав є переконаний, що коли конґрес прийме нові податкові пропозиції й якщо з усіх заробітних платень буде відкладатись 10% на воєнні бонди, то це буде вистарчальним, щоб спинити інфляцію і дістати ті фонди, які є тепер державі потрібні.

ЗАРІБКИ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШИЛИСЬ.

ВАШИНГТОН. — Статистичні обчислення виказують, що в квітні поодинокі особи дістали титулом платень $8,784,000,000, себто на 25% більше ніж минулого року в тому самому часі.

ПРОТИ БУДОВИ НАФТОВОЇ РУРИ ДО ФЛОРИДИ.

ВАШИНГТОН. — Щоб поліпшити доставу газоліни до східних стейтів запропоновано з боку уряду будову нафтової рури з заходу до Флориди, як теж будову каналу через Флориду. Таким чином, як обчисляють, східні стейти моглиб діставати кожного дня яких 1,200,000 бочок нафти більше ніж дістають тепер. Плян покищо розбився, бо палата послів відкинула обидві пропозиції.

РАБІНИ ПРОТИ СІОНІСТІВ.

АТЛЕНТИК СИТІ. — Яких 60 реформованих рабінів, що не зачисляють себе до сіоністів, заявили, що як ті, що є на сторожі віри Ізраеля, хочуть висказати свої думки щодо сіоністичних вимог, проголошених недавно через Американсько-Жидівський Конгрес. Рабини взяли під увагу домагання сіоністів створити жидівську армію і жидівську державу в Палестині. Кажуть, що сіоністичні домагання є суперечні. З одного боку сіоністи є з Обєднаними Державами, а з другого агітують за жидівською армією. Також говорять про кооперацію з арабами, а заразом вимагають, щоб справи Палестини віддати Жидівській Агенції. Далі відмовляються від жидівського націоналізму, а з другого боку накликають жидів по ріжних краях, щоб працювали для політичної цілі, яка не є цілю того краю, де живуть. На таких суперечностях, каже д-р Морис А. Лазарон, рабін з Балтимор, годі збудувати для жидів кращу будуччину.

ПРОТИ „ІЗМІВ" В ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Арґентинська делеґація предложила Між-Американській Конференції пропозицію, щоб визнати, що націзм, фашизм, як і комунізм є такі політичні ідеольоґії, що їх треба прогнати з усіх американських країв.

Вигибає цілий Нарід з Голоду і Хоріб, Кажуть про Грецію

НЮ ЙОРК. — До Джерзі Сити причалив шведсько-американський корабель „Дротнінґгольм", що то ще одинокий перевозить через океан дипльоматів та ріжних біженців, що дістаються до Америки дорогою виміни. Оповідання прибуваючих повні того жаху, якого тепер так багато по всіх краях Европи. Та з усього мабуть таки найстрашніше те, що оповідають очевидці про відносини в Греції, хоч так само є погано в Німеччині, Італії та Франції, з яких то країв вони прибули. В Греції смертельність зросла в часі зими на 1,500%, а уродини змаліли на 70%. Червоний Хрест годує в Атенах і околиці до 800,000 людей. В цілім краю зросла в нечуваний спосіб злочинність. Родинне життя порозбиване: чоловіки покидають жінки і діти, матері дітей. За шість місяців вимерло в багатьох повітах 20% населення з голоду і хворіб. Заповідають, що наступну весну побачить тільки 10% тих, що ще тепер є при життю, якщо не прийде звідкись негайна допомога. Навіть найбогатші годуються майже тільки тим, що дістануть з кухні Червоного Хреста. Офіційна ціна на бохонець хліба виносить коло $4. Фунт барабольі $4, цукру $10, рижу $9, каси $50. Пара черевиків коштує приблизно $100. Кажуть далі, що навіть якщо частина населення те все пережие, то люди остануть вічними каліками. Ось того всього, кажуть далі, не булоб аж у таких розмірах, колиб німецька окупаційна влада за два місяці свого існування не була виграбила цілого краю не тільки з гроша й дорогоцінностей, але й з поживи. По німцях прийшли італійці, але вони застали вже Грецію обграблену до щента.

НІЧОГО НЕ ЗНАЮТЬ У НІМЕЧЧИНІ, ЩО ДІЄТЬСЯ У СВІТІ

НЮ ЙОРК. — Хуан Ф. Азкарате, мексиканський посол, що вернув з Берліна, каже, що він був інтернований разом з іншими дипльоматами в Бад Авгайм, де був під доглядом Гестапа. Їжа, каже він, була добра, коли брати під увагу німецькі обставини, але зла, коли брати це з американського боку. Найважніше, що він завважив, це те, що німці цілковито не знають нічого про те, що діється по інших краях.

Армія Маршала Ромеля в Лібії Відступає

КАЇРО. — Армія маршала Ромеля, яка кілька днів тому розігналась з офензивою в напрямку Тобрука, тепер відступає. Для відступу їй залишились лише дві вузькі смуги, яких вона завзято обороняє, щоб не попасти вцілковите окруження. Брітійська армія заманила німців в околиці, які були ґусто підміновані. Німці понесли великі страти. Вислід цеї боротьби може скінчитись для німців цілковитим розгромом. Командант британської армії, ґен. Річі, заповів, що британці віднесуть повну перемогу. Британці взяли в полон команданта німецьких повзів, ґен. Ґрівеля.

ПОВІТРЯНІ НАЛЕТИ НА НІМЦІВ

ЛОНДОН. — Внаслідок непогоди британські літаки не могли повторити масового налету на німецьку територію, хоч все було готове до такого налету. Тому британські летуни обмежились до кількох випадових налетів на меншу скалю, на прибережні німецькі порти.

ГАРЯЧКОВІ ПРИГОТУВАННЯ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

МОСКВА. — На совєтськім фронті запанувала тиша. Але хоч бої ущухли, проте обі сторони гарячково готуються до наступних боїв. Обі сторони привозять на фронт велику масу воєнного матеріялу і вояків. Совєтські війська, як подають з Москви чужі журналісти, почувають велику певність перемоги.

ВИДОБУЛИ ДВІ ЯПОНСЬКІ СУБМАРИНИ

МЕЛБОРН. — Австралійські власти видобули з води дві маленькі субмарини, які два дни раніше вдерлись до порту Сидней. Їх було три і всі три згинули в порті не заподіявши майже ніякої шкоди.

НЕ МОЖНА И ІГЛИ ПУСТИТИ. — Кожний цаль місця на чердаках цього корабля занятий, коли на ньому переїзджають тисячі американських вояків до Північної Ірляндії. Це є типічна світлина, знята на одному з таких конвоїв. Вояки всі в повнім риштунку, готові вийти з корабля на беріг. Ці вояки, як кажуть американські команданти, можуть скоро взяти участь у великій офензиві в Европі.

ОФЕНЗИВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОВІТРЯНОЇ СИЛИ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН. — Командант американської повітряної сили, генерал Арнолд, що тепер перебуває в Лондоні, заявив, що в короткому часі американські літаки зачнуть на масову скалю бомбардувати Німеччину. Вони будуть бомбардувати виключно у своїх власних формаціях, як теж по цаказу своєї команди. „Це буде офензива", говорив ген. Арнолд, „якої ворог не зможе здержати, перемогти, ні пережити". Бомбардування Кольонії це якесь одне випадкове явище. Відтепер це буде повторятись майже щодня. Знавці обчисляють, що Британія і Америка готують по три тисячі бомбовиків для щоденного бомбардування. Дехто зачинає навіть набирати таких оптимістичних поглядів, що Німеччина не зможе довший час тих бомбардувань пережити і можливо вже цеї осени піддасться.

КОЛЬОНІЯ ГОРИТЬ ДАЛІ.

ЛОНДОН. — Британські розвідчі бомбовики відвідували знов Кольонію, щоб взяти фотографії з міста та ствердити докладно заподіяні шкоди. Але вони фотографій взяти не могли, бо на три милі вгору зноситься дим з горіючого міста. Ціле місто охоплене вогнем і виглядає немов одно велике пекло. Обчисляють, що в Кольонії мусіло згинути 20,000 осіб, а поверх 50,000 ранених. Такі вістки витікають з самої Німеччини, хоч німецька цензура старається їх за всяку ціну здушити. Це бомбардування залякало мещканців інших надренських міст і вони починають масово втікати в глибину Німеччини. Для населення Кольонії уряд поспішно будує бараки в околицях Монахова і туди їх спроваджає. Німецька офіційна пропаґанда далі говорить, що в наїзді брало участь лище 70 британських бомбовиків і що більшість з них згинула від німецьких оборонних сил. Але та пропаґанда натрапляє на трудність виясниги, чому повстали такі великі шкоди?

НІМЦІ МСТЯТЬСЯ ЗА КОЛЬОНІЮ.

ЛОНДОН. — Німецька команда, щоб пімстити якось Кольонію, вислала своїх 25 бомбовиків на анґлійське місто Кантенбері, яке має дуже славну катедру, в ціли бомбардування цього міста. Бомби заподіяли містови поважні втрати. Те місто не має ні одної фабрики, а має лище чимало церков і ріжних історичних памяток.

Про це бомбардування згадували також німецькі воєнні звідомлення, кажучи, що це є пімстою за Кольонію і що німецькі бомбовики скинули на те місто тисячі бомб.

НІМЦІ ЗНОВ РОЗСТРІЛЯЛИ 27 ЧЕХІВ.

ЛОНДОН. — Німецька окупаційна влада в Чехії розстріляла чергових 27 осіб за сповидні звязки з атентатчиками на Гейдріха. Серед розстріляних знаходиться стара, 74-літня жінка, як теж 17-літній хлопець. Лондонські кола на основі певних даних припускають, що в тім атентаті дійсно замішані теж німці і що атентатчики після всякої правдоподібности прилетіли літаком з заграниці.

РОЗСТРІЛИ В БОЛГАРІЇ.

БЕРЛІН (через радіо). — Болгарські власти розстріляли свойого генерала Влад. Заїнова, якому доказали, що займався шпигунством на користь Совєтів. Заїнов був в Болгарії великою фігурою і у свій час займав навіть становище міністра краєвої оборони.

РОЗСТРІЛИ В СОВЄТАХ.

МОСКВА. — Совєтська влада розстріляла вісьмох осіб за те, що в занятих околицях працювали на користь німців. Совєтська влада зловила винуватців після того, як назад окупувала місто Можайськ. Розстріляними є: Бобров, Андрієв, Ларіонов, Астафєв, Харламов, Кочетов, Галкин і Александров.

ДВА КОРОЛІ ВІДВІДАЮТЬ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН. — Два королі вибираються до Америки, щоб відбути конференцію з американським президентом відносно ріжних політичних питань. Тими королями є: король Югославії, Петро і король Греції, Юрій. Греція під харчевим оглядом має знаходитися в катастрофальному положенні.

БРИТІЙЦІ НАДОБРЕ БЕРУТЬСЯ ДО ХАРЧЕВОГО РАКЕТІРСТВА.

ЛОНДОН. — Британська влада створила спеціяльний департамент в своїм „Скатленд Ярді", для боротьби з харчевими ракетірами. В останніх часах там наплодилось багато ракетірів, які роздобувають харчі від складів і опісля розпродують їх за дуже великі гроші. За цього роду ракетірство в Анґлії нині дуже тяжко карають.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НІМЕЦЬКА ВІЙНА ЗА ЧУЖИЙ ХЛІБ

Мандрує по всему світу анекдот про те, за що люди воюють. В українській формі цей анекдот говорить про розмову між польським шляхтичем і українським козаком. Шляхтич виявляє велике здивовання на слова козака, що мовляв козаки хочуть воюванням добитися маєтків. Це для нього незрозуміле. Воювати за добуття маєтку на його погляд нечесно. За щож воює шляхта? — питається козак. Звісно, за що: за гонор. Козака це ні трохи не здивувало: „Ми воюємо за гроші, ви за гонор. Кожний воює за те, чого йому брак".

Нагадується цей анекдот, коли читаємо донесення про радіову промову націстичного міністра пропаганди Йозефа Ґебельса якраз на тему, за що Німеччина воює. Промова, видно, була призначена передовсім для домашньої консумції, для піддержання военної „моралі" в самій Німеччині. Як каже „Юнайтид Прес", що переловила цю промову з радія, Ґебельс сказав виразно, що Німеччина воює в цій війні передовсім за добуття хліба й збіжжя, за добуття матеріяльних умовин і за розвязку суспільних проблем.

Згадка про хліб на першому місці немовби маркує, що це найголовніша справа, для якої Німеччина воює. „Матеріяльні умовини" певно означає те саме. „Суспільні проблєми" правдоподібно сказано тільки нате, щоби надати цій грубо матеріялістичній війні ідеольоґічну маску, бо, видно, націстичні верховоди догадуються, що хтось може дивитися на війну за матеріялістичні добутки як на щось низьке.

Виразне признання націстичного уряду, що він вибрався на воювання чужих держав і народів, щоби добути для себе збіжжя й хліб, інші матеріяльні добутки, повинно бути вислухане уважно й поза Німеччиною, передовсім у тих усіх краях, у котрих Німеччина шукає збіжжя й хліба й інших матеріяльних добутків. Щодо хліба, то звісно, що націсти мусять закидати жадним оком на Чехію, Мадярщину, Румунію, а передовсім на Україну. Німецьке ворогування з Польщею властиво має своє жерело в тому, що Польща лежить по дорозі Німеччини на Україну та що Польща сама почуває недостачу хліба й шукає його на українському Поділлю, де мовляв хліб росте на кіллю.

Признання націстичного уряду про головні цілі німецького воювання мовчки немовби підсувають відповідь на питання: на як довго думає Німеччина держати під своєю владою окуповані нею краї? Коли Німеччина пішла війною за хліб, коли вона тим самим не вдоволялася добуванням хліба мирною дорогою обміну, — то знак, що вона хоче захоплені краї держати на все в своїй владі. Може вона такі краї управляти своїми людьми, або тубильцями, повертаючи їх у німецьких наймитів на своїй землі. Різниця між одним і другим невелика: чи совою до каменя, чи каменем у сову, сові однаково.

За Повоєнний Світ

Уже три рази висказувалися провідні політики Обєднаних Держав про це важне й начасне питання, як має виглядати світ за плянами й поглядами цих держав по закінченні теперішньої світової війни.

Першою такою заявою була так звана спільна атлянтійська заява президента Рузвелта й британського премієра Чорчила, видана ще до часу втягнення Злучених Держав до світової війни. Говорила вона дуже загально про різні свободи, за які Злучені Держави й Велика Британія думають спільними силами побиватися.

Другою заявою була промова віцепрезидента Волеса, виголошена перед Союзом Вільного Світа, 8. травня, що представляла широкими почерками мир після теперішньої війни як мир народу, а порядок, що має наступити, як століття простого чоловіка. Ця промова старалася надати певні подробиці до загального образу, начеркненого атлянтійською заявою, але вона видно всеще лишилася загальникова.

Дальшим доповненням повоєнної програми треба вважати тепер промову підсекретаря стейту Велеса на цминтарі Арлингтоні в „Меморіел Дей". Ця промова ще далі виповняє обриси майбутнього мира й подає подробиці про те, що треба буде зробити після війни, за плянами Обєднаних Держав.

За словами підсекретаря Велеса, плян повоєнної політики Обєднаних Держав випливає передовсім з минулого. Вона мусить передовсім виминати помилки минулого. Американці мусять головно зрозуміти, що одною знайважніших причин теперішньої великанської війни є те, що американський народ не хотів після першої світової війни приступити до інтернаціональної кооперації при орґанізуванні будучого порядку. Признаючи цю правду, теперішній американський уряд уже тепер поробив різні кроки щодо спільного міждержавного полагоджування справ світа й щодо орґанізування цього діла.

Передовсім уряд Злучених Держав уже ввійшов у переговори з іншими Обєднаними Державами, щоби дістати їх допомогу в справі заведення після-воєнної системи для розвязки питань розділу й в справі заведення механізму для розділу світових продуктів між народи світа. Цей крок Велес назвав „новою межею людського добробуту", себто підчеркнув, що без заведення такої міждержавної співпраці в цих справах людський добробут у теперішні часи є просто неможливий.

„Якщо ця війна має бути війною визволення народів", говорив далі Велес, „то вона мусить запевнити совершенну рівність народів по всьому світі... Наша перемога мусить принести зо собою визволення всіх народів. Треба усунути принижування народів чи за їх національність, віру чи барву шкіри".

„Вік імперіялізму скінчився. Право народу до свободи мусить бути признане, так як світ уже давно признав право одиниці до особистої свободи".

Потім Велес начеркнув докладніше політику Обєднаних Держав у повоєнний період:

Поперше, всі „одиниці, групи й народи, відповідальні за війну, мусять дістати скору кару, але в ніякому народі ніякий чинник не повинен бути заставлений покутувати за злочини, котрих він не допустився".

Подруге, Обєднані Держави зараз по своїй перемозі мають спільними силами почати розброювати всі народи.

Потрете, Обєднані Держави переберуть на себе удержання інтернаціональної поліційної сили аж до часу, поки буде встановлена постійна система загального безпеченства.

Почетверте, світова орґанізація, котрої базою будуть Обєднані Держави, полагодивши безпосередні повоєнні економічні й суспільні проблєми, означить остаточні умови справедливого, чесного й тривалого мира.

Попяте, одні Злучені Держави зможуть мати силу й засоби повести світ до нового порядку, в якому не буде нужди.

Пошесте, удержиться систему кооперації між Америками.

Підсекретар Велес видно був добре свідомий ідеалістичного характеру цеї програми, коли він спеціяльно звертався з осторогою до американців, щоби вони не відвертали своїх очей від сповнювання великої візії та від участи в удержанні мира, як це вони вже раз зробили після першої світової війни під впливом партійної політики, фальшивої пропаґанди й неосвіченого себелюбства. Щоб заставити американців думати інтернаціональними поняттями, підсекретар Велес вказував американцям на залежність їх від світових ринків і світових жерел добра. Ще під кінець першої світової війни закінчилася наша ізоляція; від того часу Америка покладається на решту світа так, як решта світу залежить від Америки. Нині вже нема не тільки американської економічної самовистарчальности, але й американського забезпечення під військовим зглядом: конець йому зробив розвій летництва.

Щоби направити наші помилки, говорив Велес, „ми мусимо вповні й остаточно розбити злющих людей, придумані ними потворні системи, а потім установити новий світ, в котрому державна й особиста свобода й міждержавна кооперація будуть признані загальним правилом, а в котрому себелюбство малих ґруп буде усунене".

Промова Велеса має очевидно величезне значіння не лише для повоєнного часу, але й для самої війни, бож відомо, в якій мірі залежить воювання від войовничого настрою вояків, від того, що називається з французька „моралю". Багато краще воює той вільний чоловік і народ, який знає, що на випадок його перемоги, наступить справді лад, про який він у війні все мріяв, тривалий мир з тривалою свободою.

Заважить Америка!

Довший час поважна частина американської публичної опінії, будучи під натиском левних елементів, починала набирати такого мильного переконання, начеб вигра війни і ціла доля Америки вцілости залежала тільки від висліду на советськім фронті. Значить, якщо той фронт заломиться, все пропаде; отже демократії програють, а цілий світ залле хвиля деспотизму. А нам здавалось і далі здається, що воно так не є, та що доля Америки не конче залежить від висліду на советськім фронті. Значить, що колиб навіть і цей фронт заломався, або колиб прийшло там навіть до замирення, то проте ні Америка не пропалаб, ні війна ще не булаб програна.

Твердження, що, мовляв, доля Америки залежить від советського фронту, означалоб, що Америка існує з ласки Советів. Це далі означалоб, що доля Америки не спочиває в її власних руках, тільки в руках Советів. Таке ставлення справи повинно вражати справжніх американських патріотів. Бож ніяка нація, зокрема така, як Америка, не може своєї долі будувати на чужій силі. Крім того, як вже було згадано, таке ставлення означало, що колиб той советський фронт заломався, чи якби на ньому замирилися, то з тим булаб уже припечатана теж і доля Америки. Уже самий спосіб ось такого думання міг спричинити серед широкого американського загалу велике моральне заломання. І цього ми побоювались. Очевидно, що певні політичні течії, що діють внутрі американського життя, не звертали на це уваги, бо вони не мають на увазі інтересів Америки, тільки якісь інші, чужі інтереси. Що таке ставлення справи містило моральну і фізичну небезпеку для Америки, їх мало обходило. Їх обходило це, що таке ставлення хочби хвилево приносило величезну користь для Советів. Що опісля буде — їх не обходило. Колиб під напором гітлерівських сил уляг советський фронт, тоді хай усе пропадає, включаючи і Америку — думали ті чужі течії. Інтерес Советів понадусе! І тому, щоб видобути всяку можливу поміч для Советів, пробували представляти американцям, що мовляв, доля їхнього краю залежить від вдержання советського фронту. Поборювати цей підхід, беручи під увагу загальний настрій, дуже тяжко. Бо ті чужі течії відразу таврували таких людей як „вислужників націзму". Мовляв, „вони хочуть відвернути поміч від советського фронту і в той спосіб помогти націстам". А правда в тому, що ми заступали, що поміч на советський фронт треба слати. Сама поміч — це добра думка, бо цього вимагав та вимагає інтерес Америки. Але безпотрібний був і є отой телячий і понижуючий американця захват, що, мовляв, Совети виграють для Америки війну!

Пересторогу в цьому напрямку висловлюють тепер навіть найпередовіші американські газети. „Ню Йорк Таймс" з 21. травня ц. р. приносить передову статтю, в якій найвиразніше перестерігає американців перед думкою, що, мовляв, від советського фронту залежить вигра цеї війни і доля Америки. В тій статті між іншим говориться:

„В хвилині, як боротьба за Росію розвивається в страшенний конфлікт, призначений долею на літо 1942 р., мусить ставати чимраз виразнішим для кожного американця, що наша власна доля є глибоко зачіплена в цім змагу сили. Червона армія не бореться за демократію. Але вона проте бореться неменше — з великим геройством і вмінням — в обороні одинокого роду світу, в якім демократія можлива. Ми повинні їй допомогти усім, що стоїть до нашої розпорядимости. Кожний американський літак, повз і кожня гармата, що їх можемо післати на цей фронт, будуть боротись за нашу власну безпеку. Що це буде найбільшою боротьбою від початку війни, є певне поза усяким сумнівом. Але водночас ми дамося зловити в психольоґічну лапку, прихильну для Гітлера, коли ми сами пічнемо думати, що та надходяча битва буде рішальна в цій війні. Вона буде рішальна лише в однім розумінні. Коли росіяни зможуть знищити гітлерівські армії, війна в Европі буде скінчена. Навіть, колиб росіяни змогли вдержати свої армії цілo і тим стримувати Гітлера ще впродовж одної зими, вони тим завдадуть йому „рішальний" удар. Але та битва не може бути „рішальною" в зрозумінні, що перемога Гітлера на східнім фронті буде всюди рішальною; цього не буде навіть тоді, колиб та перемога була така ґрунтовна, що цілковито знищилаб російські армії.

„Бо навіть у випадку, якби російські армії були цілковито знищені, Гітлер буде мусів продовжати боротьбу. Його позиція тоді булаб фактично гірша, дивлячись з точки погляду остаточної перемоги Німеччини, ніж була в літі 1940, по упадку Франції. Тоді Британія сама стояла проти нього. Тоді не було російських армій на полі бою. Тоді не було Злучених Держав Америки по британськім боці.

„Серед нас не повинно бути таких поглядів. Бо це дефетистичні теорії, як ось погляд, часто тепер висказуваний, що „боротьба за Росію вирішить усе", або, що „кілька найближчих місяців вирішить, чи Гітлер буде панувати над світом". Битва за Росію не вирішить всього і Гітлер не запанує над світом... Це не є боротьба, яка містить в собі можливість прогри для Обєднаних Держав. Без огляду на її вислід, ми далі матимемо зброю, котрою зможемо боротись і матимемо волю уживати ту зброю, як довго існує на світі хочби один гітлерівський вояк зо зброєю в руках".

З наведеної статті виразно виходить, що не ті люде, котрі перестерігають американську суспільність перед занадто великими надіями на советський фронт, роблять Гітлерови добру прислугу. Зате роблять йому таку прислугу ті, які доказують, що від советського фронту все залежить, включно до вигри війни і долі Америки.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

12)

— Та хтож вони самі?

— Були нашими — як москалі кажуть — „хахлами", а тепер помазані лядським миром і стали ляхами. Це такі, про котрих в писанії сказано: „діду! село горить". — „Я торбу беру — на друге йду".

— Щож то за пакта „гадяцькі", що вони привезли до пана Сірка?

— Е! це така цяця, що й не вимовиш: від цих „гадяцьких пактів" Виговський Івашко вже не Івашко, а — „ми, з Божої ласки, Іоан І, великий князь княжества київського і українського"... Он що! — „великий князь".

— А Верещака в його буде „великим дурнем"?

— Звісно... Аджеж сказано: дурневи і Бог не противиться.

— А я чув, що дурень і в Київі не купить розуму.

— Еге! — то в Київі; а у Варшаві розум продають по злотому фунт. А! — бачиш, Юхиме? — Про вовка помовка, а вовк у хату... Треті „нобілітовані" півні якраз до нас прямують.

І справді: — Верещака і Сулима підходили до наших запорожців.

— Вітам почцівего пана атамана, — привитався Верещака.

— Здоров був, пане Прокопе, — пробубонів „козарлюга-дядько" — ти вже, кажуть, такий великий пан став, що тебе й рогачем у піч не посадиш.

— Хе-хе! — засміявся Верещака — пан отаман все жартує... Єго мілість пан круль, нобілітуючи мене, назначив на уряд коморного чернигівського.

— Радий за тебе, пане коморний... Цеб то як сказано: сягай, цигане, через крупи до пшона.

— Хе-хе! — пан Васюта все приказками... А як ви тут повертаєтесь, як ся має єго мілість, пан кошовий Сірко?

— Повертаємось, як шевці перед кравцями, по писанію: не рада коза торгу, а кури весіллю, але мусять... А ну, пане коморний, і ти, пане Сулима, станьте лишень проти сонця, — весело моргнув вусом „козарлюга".

— А на що, пане отамане куріннйй? — спитали, дивуючись, Верещака і Сулима.

— Та станьте, будь ласка... Кажуть, що вас зробили шляхтою, як ото роблять діти із хворосту коників?

— То правда, — згорда промовив Сулима — найясніший пан круль нобілітував нас шляхтою.

— І на вас не гавкають собаки?

І Верещака і Сулима засміялись.

— Та ну бо, Прокопе, будь ласка, — стань проти сонця, — не переставав „козарлюга".

— Та на що тобі? От упився як оса!

— Як на що? Люди таке кажуть, що я й віри не йму.

— А що таке? — про мене?

— Та про тебеж і про інших... Кажуть, що в тебе тінь стала довша, як тебе пошили у шляхту... Ну бо, стань проти сонця — я подивлюсь.

Яворницький і інші козаки так і покотились...

— Пошили у... шляхту... От утяв!

Верещака і Сулима згорда накинули очима козаків і пішли до свого намета, бренькаючи шаблями.

— То-то! — кисле? — засміявся й сам „дядько": прийшла свиня до коня та й каже: ось бо жеребець я!" — А кінь до неї: „і ніжки тоненькі, і ушеньки клапоушеньки, і шерсть не така, і сама як свиня"...

— Ідуть! ідуть! — почулись вигуки з табору: сам Виговський з старшиною.

З гори, від Чигирина, спускалась чимала купа людей. Усі були на конях. Попереду, виграваючи вороним конем, під багатим чапраком, їхав Виговський. Гетманська булава здалека блищала на сонці дорогим камінням. На шапці так і горіло діяментове перо. Поруч з ним їхали полковники правобережної України і пани-ляхи найвищого кодла.

Тимчасом і з козацького табору виїзджала кіньми не мала купка людей. Перед держав Сірко на мишастому, як колись у старого Хмеля, жеребцеви, а коло його боку на білому кони з довгою як у лебедя шиєю виступав Юрась, а поруч із ними покловники, курінні отамани, Брюховецький і інша старшина. Юрась за останні роки після того, як ми бачили його у Чигирині з старим Хмелем, так і не дійшов до правдивого козака: безвусий, тоненький, щуплий на тіло, він здавався все таким же хлопчиком, як і передше, а поруч з широкопленим вусатим Сурком — скамалиб, що то переодягнена хлопчиком дівчинка.

Загули військові труби.

І та і друга купа наблизилась, і всі зійшли з коней. Віддавши чолом, обидві купи ще трохи зблизились.

Виступивши трохи з своєї купи, Виговський коротко обявив, що він мусить відчитати війську і українському народу „гадяцькі пакта" і постанову варшавського сойму про велике князівство Руське.

На високому помості, покритому голубою китайкою, стояв Сулима і читав... Васюта слухав:

„...щоб не було унії.

„Митрополит руський, з чотирма руськими владиками, по арцибіскупі гнізнинськім має засідати в сенаті.

„Гетман Великого Князівства руського український має бути першим київським воєводою.

„Воєвод і сенаторів вибирати не тільки з римлян, але й з русинів"...

— Із яких це римлян? — знов смикнув за рукав Брюховецького „козарлюга"...

— Із латинян — із ляхів.

— Так і моя кобила попаде в сенатори, бо вона ірже по латинськи?

— Не жартуй — слухай!

„Церкви і монастирі з доходами їх — читав Сулима — привернути знов Руси... І Русь має мати свою академію, метрики, канцелярії і типографії, де би були і руські учителі.

„Самоволю і проступки, заподіяні підчас війни, пустити в амнестію, інакше мир буде зломаний.

„Податків їм до корони польської не давати.

Україна по обох боках Дніпра ні під чиєю властию не має бути, тільки під управою самого гетмана.

„Король, по свідоцтву гетманському, повинен козаків нобілітувати, і длятого мав би гетман все сто людий, гідних шляхотства.

„Коронним військам в Україні не вільно консистувати, хіба в потребі, і то гетман малоруський ними командирував би"...

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

„Третій Фронт" в Европі

У 1940 році Гітлерові армії захоплювали успішно одну державу за другою: під його чобіт падали: Данія, Норвегія, Голяндія, Бельгія й Франція. Гітлер став паном більшої частини Европи.

У 1941 році Гітлер пробував утвердити свою владу над тими ново-загарбаними краями. Він пробував утвердити „нову Европу", в котрій поневолені народи мали працювати в поті чола для користи німецького пана. Німецька армія в тому році добула Гітлерові нові краї на Балкані та на сході Европи. Здавалося, що Гітлеровий плян здійснюється.

Та в 1942 році, на котрий Гітлер видно плянував повернути ці народи в охочих рабів, що активно беруть активну участь у Гітлєрвій кампанії, ці народи замісць цього почали закидати пасивний опір та брати активну участь в боротьбі проти Гітлера. Цей рух став такий загальний, що в Европі нині говориться про нього як про одну цілість, яку означається одною назвою „третього фронту". Цим відрізняється його від другого фронту, котрого створення домагаються поважні круги в Обєднаних Державах у противагу першому фронтові на сході Европи.

Цей третій фронт має свої спеціяльні трудноші. Першою й найбільшою є координація, себто впорядкування активних опорів різних народів Европи проти Німеччини в одну цілість. Покищо цей фронт це властиво низка розбитих, від себе незалежних рухів, які зриваються незалежно один від одного, під своїми лідерами, звичайно льокальними. Звязку між ними властиво нема; як інколи наладнається, то тільки скритий і доривочний. Всеж таки, не дивлячися на ті недостачі, рух останніми місяцями виріс до таких розмірів, що він став предметом безперервної журби націстичного режиму в Берліні.

Розвинувся цей третій фронт найбільше під впливом утисків, головно від часу, як утисками занялися, замісць війська, відділи Гестапа. Факт є фактом, що військову окупацію населення приймає хочкуди лекше, не дивлячися на те, що вона є все признакою військової перемоги. Гестапо являється вже не конечним вислідом військової перемоги; це вже явний засіб гнету й душення. Ось чому це так діється, що військова окупація не викликує активного спротиву, а поява Гестапа викликує.

Прочвами активізму є замахи на життя й власність окупантів. Проявами душення з боку Гестапа є посилені арешти, розстріли, контрибуції. Це знову викликує ще гостріший активізм, а цей знову ще гостріші душення. І так далі блудним колом без кінця.

Як знаємо, Рейнгардт Гейдріх був одним з найважніших діячів цього репресійного апарату Гестапа. Кілька місяців тому його вислано до Парижа душити активізм в окупованій Франції. Потім йому призначено завдання здушити активізм у всіх окупованих краях Европи. Минулого тижня в Чехії розігрався другий акт цеї репресії: атентат на Гейдріха. За ним піде третій акт: репресії за замах на Гейдріха, потім четвертий: репресії на репресії, і т. д.

Чим скінчиться цей процес, нині важко сказати. Правда, він може заломатися, одначе дуже можливо, що він буде розвиватися щораз більше. Іскра, що впала в Чехії, може перекинутися в інші частини Европи. Зчасом може повстати звязок між цими рухами. Він може накінець стати загально-европейським. Тоді він певно наблизить створення „другого фронту".

Поза мілітарне значіння цей третій фронт має величезне значіння на німецьке воєнне завяття й на німецьку воєнну політику. Німецький народ мусить заломлюватися в своїй вірі в скорий корисний для себе кінець воєнних операцій, а націстичний уряд мусить закидати всяке удавання, що він хоче створити „новий порядок в Европі": замісць кооперації як засіб цього „нового порядку" встає простий і то найгрубший примус.

ЗАГРОЗА АТАК ОТРУЙНИМИ ҐАЗАМИ

Отруйний газ — найбільший жах модерної війни — ніколи не вживався проти цивільного населення, але нема певности, що держави „осі", доведені до розпуки, не використають його як зброю.

Мілітарні фахівці вказують що атаки на безборонне населення та відкриті міста також вважалися нарушенням правил війни, поки японці не почали обстрілювати з кулеметів хінських селян, що працювали на своїх полях, та поки німці не збомбардували Варшаву, Ротердам, Лондон, Білгород та Грецію. Фашистська Італія вживала муштардний газ проти безборонних етіопців.

Загрозу газової війни недавно висунув наперед премієр-міністер Чорчил, попереджаючи Німеччину, що Велика Британія відплатить тим самим, якщо Німеччина вживатиме газу проти росіян. Заява знайшла відгук в Злучених Державах. Але загроза газових атак для прибережних міст Америки не може бути такою, як загроза бомбардовання бомбовиками далекої віддалі. Тому Бюро Цивільної Оборони не легковажить можливістю цього роду небезпеки та підготовляє населення до самооборони.

Перше важне правило — затримати спокій і розважність. Паніка допомагає ворогові. Також треба мати знання охоронного знаряддя і користування ним; такого як газові маски, проти-газові сховища, проти-газовий одяг. Проти-летунські вартові вповні підготовлені до того, що мають робити на випадок газової атаки, та як давати першу поміч жертвам тих атак. Більш докладна підготовка населення відбувається у всіх місцевих бюрах цивільної оборони.

Історично, отруйні гази вживалися ще в старовину і середневіччя, коли наступаючі війська кидали запалену сірку через охоронні стіни, аби вигнати ворога. З удосконаленням хемічних винаходів 19-го століття, мілітаристи передбачали можливість використання газу у війні. Тому в 1899 році на Мирній Конференції в Гаазі заключено поміж державами, включно з Німеччиною, договір, що ця метода боротьби не буде вживатися країнами, підписавшими догоду.

Німеччина за першої світової війни була першою країною, що порушила той договір. Вже в жовтні 1914 року німецька армія випробовувала газові гранати проти французьких військ. В січні 1915 вона стріляла на росіян гранатами з газом, що викликує сльози, але завдяки великому морозові безуспішно. Пару місяців пізніше, 22. квітня 1915, німці зробили атаку хльоровим газом на відтинку Лянгмарк, на Іпрському фронті, де стояли канадійські, французькі кольоніяльні і британські війська. Союзне військо було безборонним. Деякі вояки, що не розгубилися і мали досить знання, спасли своє життя, дихаючи через мокру землю. Чимало подушилося, а ще більше неймовірно мучилися, надихавшися отруйним газом.

Союзники швидко почали відплачувати тим самим. За шість місяців вони також вже мали запаси хльорового газу і вживали його в проти наступах. Німці відповіли іншим газом — фосґен — більш смертельний ніж хльоровий. Газами старались німці виганяти з шанців війська, коли не могли того зробити гарматами.

Хльоровий газ ушкоджує легені. Так званий „муштардний" газ, який німці почали вживати проти британців в Бельгії, в липні 1917 року, а пізніше проти французів, ушкоджує відкриту шкіру, спричиняючи болючі рани. Також впливає на очі.

В листопаді 1917 британці помінялися картами з німцями. Підчас нападу на відтинок, де почалися були німецькі газові атаки, британці захопили великі запаси „муштардного" газу і заатакували німців їх власним газом.

В 1925. році в Женеві підписано Протокол про Отруйні Гази. Він був ратифікований більшістю держав — членів Ліги Націй. Згідно з тою умовою заборонялось вживання отруйних газів, рідин та „бактеріольогічних субстанцій" у війні. Злучені Держави відмовились ратифікувати договір, таким чином ця країна є єдиною великою державою, що не підписала тої умови.

Але Мусоліні порушив її в етіопській кампанії. Гідні довіря уряду обвинувачують японців в спробі бактеріольогічної війни проти хінців. Підозріння, що Гітлер підготовляє наступ з отруйними газами проти советських військ, викликало рішуче попередження Винстона Чорчила.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Закінчення курсу.

Курс домашніх доглядачок, що був зорганізований групою з відділів Союзу Українок та Жіночого Т-ва ім. Л. Українки в Ню Йорку, вже закінчено. Іспит відбувся 13. травня, а тиждень пізніше, 20. травня, зійшлися учасниці курсу разом з інструкторкою, аби спільно провести ще один вечер та довідатись, як були виконані іспитові праці.

Прийшла також запрошена представниця Американського Червоного Хреста, та сама, яка була на започаткованню курсу. Вітала закінчивших курс та побажала дальших успіхів в праці групи. Поспішаючи ще в якесь місце, незабаром, по малій гостині, відійшла. Інструкторка залишилась до кінця.

Втішена подарунком, який дала наша група їй на память — вишивану скатертину з серветками — щиро дякувала за нього, за увагу. Дала признання тим жінкам, які по цілоденній праці знаходили час відвідувати курс і придбали більше практичного знання, як обходитись з хорою людиною. Згадала, що до неї особисто доля не була надто ласкавою і свій шлях виборола вона сама, працею. Працюючи в день, вечерами ходила до каледж. Тяжко було, але своє завдання — закінчити каледж — досягнула. З власного досвіду розуміє, що значить працювати тяжко, тому шанує працю.

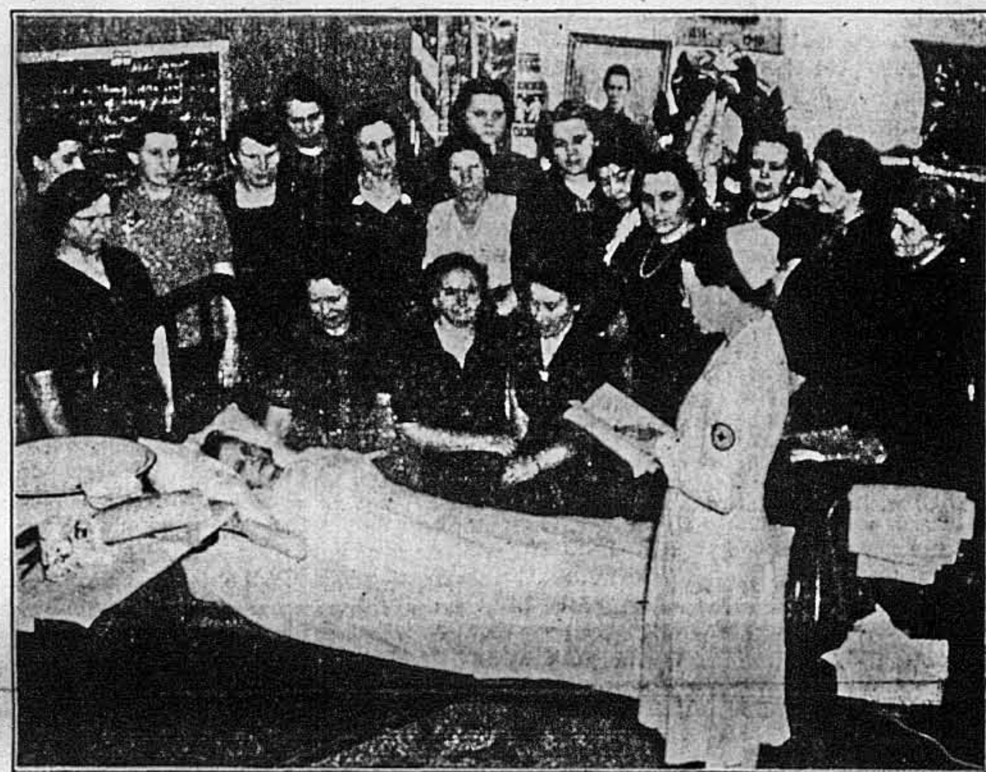
Голова групи, доб. С. Абрагамовська, по черзі викликала всіх присутніх до слова. Всі висловлювали вдячність інструкторці за її ґрунтовні лекції доступною, зрозумілою мовою, за добре, прихильне відношення, за те що вона була не тільки здібною вчителькою, але також приятелькою, сестрою.

Десь коло півночі розходились трохи розчулені, з легким смутком та з почуттям довершеного доброго діла, учасниці курсу.

Посвідки про закінчення курсу А. Ч. Х. надішле пізніше. Тепер група робить старання для відкриття курсу відживлювання (NUTRITION). Під теперішню пору, коли чим далі більше можна сподіватися браку деяких продуктів, цей курс є надзвичайно важним. Знати споживчу вартість певного роду продуктів, знати як робити відповідний розклад їжі є дуже корисним для кожної господині.

Запис на курс приймається вже тепер. Записатися та дістати більше інформацій можна у добр. С. Абрагамовської, 318 Іст 6 вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

Е. Залевська.

УЧАСНИКИ КУРСУ ДОМАШНІХ ДОГЛЯДАЧОК ПРИ А. Ч. Х. В НЮ ЙОРКУ.
Стоять (зліва на право): М. Кіт, Д. Різник, Е. Останчук, О. Руда, К. Тютко, К. Кальмук, М. Бабецька, А. Фесолович, А. Колтон, Т. Ярмола, М. Батюк, А. Кізима, М. Боєчко, К. Дроздик. Сидять: С. Абрагамовська, Е. Залевська, Р. Гончар. Інструкторка: п-ні Г. Довнінґ. „Пацієнтка": О. Бражник.

ВІДПОВІДІ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

НА ЗАПИТИ В СПРАВІ ПОНЕДІЛКОВОГО ЧИСЛА „СВОБОДИ" повідомляємо, що остання Конвенція У. Н. Союзу, вислухавши звітів про фінансове положення „Свободи" та перевівши над тим дискусію уповажнила Головний Уряд У. Н. Союзу поробити такі зміни, які будуть потрібні, щоб вдержати видавництво. Річне засідання Головного Уряду У. Н. Союзу взяло під увагу матеріяльний стан часопису і прийшло до переконання, що якщо не хочемо підвищати передплати на часопис, то треба зменшити видатки. Таким чином зменшено персонал в редакції й друкарні з тим, що „Свобода" виходитиме пять разів тижнево. Пяте число, що виходить в суботу, має інший вигляд, як теж дві сторони по українськи, а 6 сторін по англійськи, як „Юкрейніен Віклі", згідно з урядовими вимогами. Ось ті зміни були обовязкові, бо інакше У. Н. Союз мусів би доплачувати до часопису більшу суму, або накладати більшу передплату, бо видатки видавництва зросли останніми роками дуже значно, як це є з усіми газетами в Америці.

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

Відзначення летуна українського походження.

Місцева валінґфордська преса принесла довші дописи з фотографією молодого старшини американської армії, лютенента Зенона Маланчука, у звязку з тим, що він здобув у своїй клясі летунської школи, в Мидленд, Тексас, найвищу нагороду бомбардієра. Місцева американська преса гордиться своїм сином. Тимбільше горді на це відзначення американці українського походження, бо Зенон Маланчук є сином свідомих українських родичів. Його покійна мати нераз містила короткі поеми в „Свободі", а батько, Антін Маланчук, є відомим організатором У. Н. Союзу. Ціла родина належить до У. Н. Союзу.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На закупно Союзового Дому в Шікаґо.

Зложили на повищу ціль ось такі жертви відділи і члени У. Н. Союзу:

Братство св. Стефана, відділ 221. У. Н. С., $250; Бр. св. Юрія, від. 379. У. Н. С., $100; Бр. св. О. Николая, від. 106. У. Н. С., $100; Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252. У. Н. С. $26; по $50: Тарас Шпікула, Стефан Куропась, Роман І. Смук; по $25: Василь Калинчук, Василь Малек, Микола Батюк, Йосиф Штайн; на святі посвячення прапорів, яке відбулося дня 26. квітня в відділі 379. У. Н. Союзу зібрано дрібними $16, Микола Багрій $11; по $10: Іван Паславський, Іван Метас, Дмитро Гой, Филип Т. Васильовський, Дмитро Дикун, Василь Любас, Гаврило Данків; Григорій Співак, Антін Марцінковський, Петро Ткач, Земан Лумбер Ко., Михайло Капюк, Володимир Квасниця; по $5: Микола Волянський, Михайло Васильців, Осип Коцовський, Іван Рібий, Михайло Мельникович, Анна Стронська, Петро Сенків, Мартин Бараблин, Ілля Коцур, Петро Кулиняк, Ксеня Плетяк, Тереса Бабій, Іванка Подола, Софія Васевич, Софія Колодій, Стела Милер, Микола Марчук, Іван Чернявий, Михайло Подоляк, Іван Макар; по $3: Остап Бабій, Стефа Баран, Іван Скульський; по $2: Михайло Пебрій, Микола Янкевич, Йосиф Федун, Антін Багрій, Павло Хомин, Серафина Ганович, Анна Пиндак, Настя Гаврилишин, Розалія Рибак, Филип Бараболяк, Олекса Мокрицький, Дмитро Шмирко; Михайло Рурка $1.67; по $1: Микола Кордик, Петро Демчина, Дмитро Куня, Микола Васильовський, Іван Джуган, Яків Германович, Іван Славка, Евдозія Гаврилюк, Пелагія Магомета, Прокіп Гавалюк, Стефан Солтис, Михайло Шаран, Григорій Пудлик, Максим Юшак, Михайло Попіль. Разом зібрано $1,032.67.

Дальше жертви на Союзовий Дім будуть теж проголошувані в „Свободі".

Тарас Шпікула, предс.
Степан Куропась, секр.
Микола Батюк, касієр.

ПРИСПІШУЮТЬ ПРОДУКЦІЮ ЛІТАКІВ. — Дво-машинові літаки „Кертис „Ей-Ті-Найн", що їх мають уживати до вишколу летунів, щойно викінчено в фабриці Кертиса-Райта, десь на середньому заході. Їх викінчується в великому числі. Ці, що на світлині, вже готові до висилки до військових баз.

ВТРАТА БРИТІЙСЬКОГО КРУЖЛЯКА.

ЛОНДОН. — Британська адміралція повідомила, що британський 8,000-тоновий кружляк пішов на дно. Капітана врятовано. Не подано одначе ближчих даних, серед яких обставин кружляк пішов на дно. В останніх часах він займався конвоюванням кораблів до совєтського порту Мурманська.

YOUR ARMY

(This is the fifty-first of a series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church St., New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization.)

Decorations for courage and service to the state have been awarded from the dawn of history. It is probable they were originated to satisfy the ingrained human love of evidence of past prowess. Primitive man could keep such proofs—in the form of the skulls of animals, or of enemies—in a heap in front of his cave or hut. But as portions of the race became more or less civilized such display came to be considered unseemly if not impracticable. Cultured peoples preferred tokens to grisly proof of the deed and conferred chaplets and mural crowns upon their heroes. The mural crown went to the man who first planted his standard in a captured city. Other forms of chaplets went to the heroes who drove the enemy from before the walls or beat him in the field. As times, customs and sartorial fashions changed, the taste in decorations for service to the state changed too. The chaplets gave way to medals and for every-day use the medals gave place to ribbons which represented them.

General Washington, in 1782, instituted what probably was the first decoration for valor in the American Army—the Purple Heart. After the Continental Army was disbanded this decoration apparently was not awarded until it was revived in 1932, as the fifth ranking decoration awarded to personnel of the Army of the United States.

There are awards today in the Army of the United States. The highest is the Congressional Medal of Honor, which was established by Act of Congress in 1862. It is awarded in the name of Congress to each person who, while an officer or enlisted man of the Army, in action involving actual conflict with an enemy, distinguishes himself conspicuously by gallantry and intrepidity at the risk of his life, above and beyond the call of duty. In order to justify and award of the Medal of Honor, an officer or enlisted man must perform in action a deed of personal bravery to distinguish him for gallantry and intrepidity above his comrades, involving risk of life or the performance of more than ordinarily hazardous service, the omission of which would not justly subject him to censure for shortcoming or failure in the performance of his duty. So rarely has this decoration been awarded that prior to the World War of 1917-1918 only 1,723 medals of Honor had been issued and during that war only 95 of more than four million men in the National Army were awarded the decoration.

Next in rank to the Congressional Medal of Honor is the Distinguished Service Cross, a decoration instituted by Congress in 1918. It is awarded to persons who, while serving in any capacity in the Army of the United States, distinguish themselves by extraordinary heroism in connection with military operations against an armed enemy. About 6,300 Distinguished Service Crosses were won by officers and enlisted men in the World War.

The third ranking decoration, also instituted by Congress in 1918, is awarded to persons who, while serving in any capacity in the Army of the United States, distinguish themselves by exceptionally meritorious service to the government in a duty of great responsibility. There were approximately 1,900 Distinguished Service Medals awarded during the World War.

The Silver Star, instituted in 1935, is awarded to each person, who, while an officer or enlisted man of the Army, is cited for gallantry in action in orders issued from the headquarters of a United States force commanded by, or which the appropriate command of a general officer, which citation does not warrant the award of a Medal of Honor or the Distinguished Service Cross. Many individuals were cited in orders and are therefore entitled to the Silver Star. However ,only 11,517 members and former members of the Army have made application for and received this decoration, fourth in rank among the Army's decorations.

The Purple Heart under the War Department Orders which re-established it, is awarded to persons who, while serving in the Army of the United States, perform any singularly meritorious act of extraordinary fidelity or essential service. A wound, which necessitates treatment by a medical officer, and which is received in action with an enemy of the United States, or as a result of an act of such enemy, may, in the judgment of the commander authorized to make the award, be construed as resulting from a singularly meritorious act of essential service. It has been estimated that approximately 186,500 persons would be entitled to this decoration from the World War, but so far only 77,958 have been issued.

The sixth decoration in order of rank is the Soldier's Medal, instituted in 1926. This decoration is awarded to members of the Army of the United States who have distinguished themselves by heroism not involving actual conflict with an enemy.

The Distinguished Flying Cross, the seventh War Department decoration, was instituted in 1926. It is awarded to any person who, by serving in any capacity in the Air Corps of the Army of the United States subsequent to April 6, 1917, has distinguished himself by heroism or extraordinary achievement while participating in an aerial flight.

Inasmuch as only one decoration of the same rank may be issued, a bronze oak-leaf cluster is awarded to an officer or enlisted man who performs an act for which he would receive a second decoration if such were permissable. This oak-leaf cluster is worn on the suspension ribbon of the decoration.

In the present war the commanding general of the United States Army forces in the Far East and of the Hawaiian Department have been authorized by the War Department to award all decorations except the Medal of Honor and the Distinguished Service Medal. With these exceptions all decorations except the Distinguished Flying Cross are recommended by the Decorations Board of the War Department, while the Distinguished Flying Cross is recommended by a board of officers serving in the Chief of the Air Corps.

In addition to decorations the Army has sixteen service medals including the American Defense Service Medal, the Army of Occupation of Germany Medal and the Army Good Conduct Medal, recently authorized.

МАЛІ ПОДОРОЖНІ. До Ню Йорку прилетіли оводі літаком Джан Николсон, котрого батько служить в британській явіяції, та Роберт Сендерс, котрого батько служить у британській повітряній місії в Вашинґтоні. Митовий урядник стемплює їх білети.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Невдачний виступ.

В неділю, 17-го травня відбулось в нашому місті двояке торжество: закінчення тижня маринарки і „Я є Американець". Тиждень маринарки закінчено величавим манїфестаційним походом до Ембрідж Гай Скул, де відбулась програма „Я є Американець".

Велика маса народу брала участь в поході, так, що такого здвигу, наше місто ще не бачило. Всі національности нашого міста, а також і українці, взяли в ньому участь. Та участь українців не дописала, бо ми виступили незорґанізовано, двома малими і неприготованими ґрупами.

Невдачу треба приписати двом причинам, котрих так тяжко нам позбутись. Першою є наша байдужність, а другою — наша релігійна ворожнеча.

Комітет манїфестаційного походу листовно позапрошував всі парохії і товариства до участи. Також і наші парохії і товариства, ось такі запрошення подіставали на кілька тижнів наперед. Одиак про ті запрошення крім урядників ніхто не знав. Щойно останнього дня, себто в неділю 17. травня проголошено манїфестаційний похід і запрошено до участи.

Таке спізнене проголошення було причиною нашого непідготовання. І не було часу розголосити справу участи наших людей в тому поході. Через таку байдужність на таке велике число українців в Ембридж у поході було дуже мало.

В парку, де збирались до походу, було багато ґруп, а між ними були дві ґрупки, недалеко одна від другої. Ці ґрупки це були наші, українські: одна православна, друга греко-католицька. Ті два гуртки були замалі, щоби окремо виступати як ґрупи. Та вдалось їх злучити в одну більшу ґрупу. Одначе ця злука недовго була, бо коли надійшов головніший провідник з православної громади і побачив православних українців з українцями греко-католиками, то йому було не до вподоби, що вони між собою не сваряться і не кусаються, але весело між собою розмовляють, жартують і сміються. І зачав цю злучену ґрупу розбивати. Частину з ґрупи забрав і перевів на інше місце.

Прикро й болюче було на це дивитись. Американці, що приглядались такій комедії, не могли зрозуміти, що означує така тяганина між українцями — в один, то другий бік. Всі інші національности виступали в одній підготованій ґрупі. Тільки ми, українці, показали, що між нами нема згоди і любови, а є розбиття. А прецінь тепер, в часі страшної війни, ми повинні бути в якнайкращій згоді. Ми повинні разом виявляти любов до нашої держави, котру треба тепер боронити спільними силами. Зрозуміймо це й покажім прибраній нашій батьківщині, що ми розуміємо важкий час і тому залишимо принаймні тепер партійні й релігійні боротьби, а всю свою силу звернемо на те, щоб допомагати Америці перемогти ворогів.

Осип Литвин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301., відбудуться в неділю, 7. червня, зараз по Сл. Божій, у парохіяльній салі, 1944 Ірі вул. На цих зборах обовязково має бути кожний член, без ріжниці деб він не мешкав, бо це будуть найважніші збори. На цих зборах будуть полагоджені важні справи. Котрий член не буде приявний на цих зборах, то заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Члени, що довгують, мусять свій довг заплатити ще перед піврічними зборами. Члени, що ще не забрали дивіденди, мають прийти і її собі забрати. — За уряд: Антін Семчук, предс.; К. Гавлічинський, кас.; М. Горний, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Піврічні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181., відбудуться в суботу, 6. червня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі на Компилай Гил. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгучих членів напоминаємо, щоб сплатили свій довг. Не приявний член буде караний. — Юрій Ясінчук, предс.; Павло Тіпяк, кас.; Петро Черкас, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 59., повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 7. червня, в галі церковній, 34 Біч ул., точно в год. 3:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти точно на час, щоб можна якнайскорше перевести збори. Ще раз пригадуємо всім членам, щоб того місяця всі заплатили свої вкладки, щоб можна найдалі до 25. того місяця замкнути книжки, бо контроля буде контролювати товариське майно. Тому прийдіть всі на піврічні збори і не наражуйте себе на суспенду. Обговоримо теж справу приєднування нових членів у ряди У. Н. Союзу. — Н. Варій, предс.; М. Шиманський, кас.; М. Галькевич, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пресв. Тройці, від. 158., відбуде піврічні збори в суботу, 6. червня, в 8. год. ввечір, в Укр. Нац. Домі, 218-218 Гренд ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо багато важних справ до полагодження. — Юліян Павчак, гол.; М. Баглай, фін. секр.; М. Кіт, рек. секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64., відбудуться в суботу, 6. червня, в годині 7. ввечір, у St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Просимо всіх на збори, бо будуть важні справи пікніку. — Іван Бурнас, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

✝

В середу, 27. травня 1942. року, померла в Елізабет, Н. Дж., в 52 році життя

КАТЕРИНА МАМЧАК,

члениця Сестрицтва Любов, від. 37. У. Н. Союзу.

Походила зо села Димова, повіт Сянік, Галичина.

Похорон відбувся в суботу, 30. травня. В похороні взяли численну участь члениці Сестрицтва Любов і Дочки України.

Покійна полишила в смутку мужа Емілія Мамчака, 4 сини і 3 дочки: Михайла, Петра, Миколу, Юрка, Анну, Гелену і Розалію.

Вічна Їй память

Е. Кардаш, секр.

Official U. S. Treasury War Bond Quotas for June

КІЛЬКО БОНДІВ МАЄ ЗАКУПИТИ КОЖНИЙ СТЕЙТ?—Карта Злучених Держав показує, яку квоту воєнних бондів призначив кожному стейтові американський скарб на місяць червень. Департамент скарбу сподівається, що кожний інвестує в воєнні бонди в кожну „пейду" принаймні 10% свого зарібку. Ці бонди мають помогти фінансувати американську офензиву проти держав Осі.

ТАРЗАН, ч. 575. Перестoрога.

Маючи перед Тарзаном великий страх і пошану адакці перестали з ним боротись і попросили його стати їхнім **провідником.**

Але один з адакців тихцем відсунувся на бік, а далі вискочив з корабля та поплив до іншої ґалери.

Він так зробив тому, бо хотів дістатись на ґалеру Вилєна та перестерегти його. За те він надіявся гарної нагороди.

Вилйено спокійно вислухав слів перестороги. Він був переконаний, що це буде легко знищити Тарзана і бунтівників,